

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ

(ID: 2069)

Шифр та назва спеціальності	241 «Готельно-ресторанна справа»	Факультет	Економіки та менеджменту
Назва освітньо-професійної програми	«Готельно-ресторанна справа»	Кафедра	Управління інноваційною діяльністю та сферою послуг

Викладачі

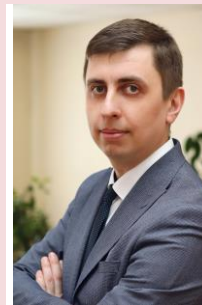
Мельник Лілія Миколаївна, Liliana.mel0512@gmail.com

Доктор економічних наук, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг. Автор понад 130 наукових та навчально-методичних праць. Лектор з дисциплін «Економіка підприємств сфери послуг», «Комплексний аналіз діяльності підприємств». Координатор міжнародного проекту Еразмус+: «Екологічно відповідальний бізнес: дослідження та впровадження Європейської практики».

<https://kaf-mp.tntu.edu.ua/stuff/naukovo-pedahohichnyj-personal/melnyk-liliya-mykolajivna>

<https://library.tntu.edu.ua/personaliji/a/m/melnyk-lilija-mykolajivna/>

<https://scholar.google.com/citations?user=g9UjC6oAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

Шерстюк Роман Петрович, romsher85@gmail.com

Доктор економічних наук, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг. Автор понад 90 наукових та навчально-методичних праць. Лектор з дисциплін «Теорія і практика менеджменту», «Професійний етикет», «Управління взаємовідносинами з клієнтами», «Управління якістю у галузі».

<https://kaf-mp.tntu.edu.ua/stuff/naukovo-pedahohichnyj-personal/sherstjuk-roman-petrovych>

<https://library.tntu.edu.ua/personaliji/a/sh/sherstjuk-roman-petrovych/>

<https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=m78fpUYAAAAI>

Загальна інформація про дисципліну

Мета та цілі курсу	Формування у майбутніх управлінців системи знань і практичних навичок для управління усією сукупністю впливів підприємства на навколишнє середовище з поступовим зниженням ступеня таких впливів шляхом економії сировини та енергії, мінімізації відходів і забруднень, забезпечення безпечних умов праці персоналу, оцінки ступеня екологічних ризиків і формування свідомого екологічного світогляду як необхідного атрибуту якісно нової ідеології управління підприємством.
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Результати навчання згідно ОПП	ПРН1. Знати і розуміти сучасний методичний та понятійний апарат з тематики сталого розвитку та екологічного управління, а також технологію проведення наукових досліджень в сфері індустрії гостинності. ПРН10. Вміти висувати і розвивати нові ідеї щодо розвитку бізнесу, акумулювати їх в умовах переходу до сталого розвитку, розробляти нові проекти щодо надання послуг та виробництва продукції з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів. ПРН14. Вміти самостійно формувати мету, ставити завдання, проводити дослідження та аналізувати отримані результати стосовно екологічного управління підприємством готельно-ресторанної сфери, здійснювати пошук достовірної інформації про основні аспекти діяльності підприємства та застосувати прогнозовані результати щодо покращення його впливу на навколишнє середовище.

Обсяг курсу	Кількість кредитів ECTS – 4; лекції – 28 год.; практичні заняття – 14 год.; самостійна робота – 78 год.
Ознаки курсу	Рік навчання – 1; семестр – 2; вибірковий; кількість модулів – 2.
Пререквізити	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Екологічне управління підприємств сфери послуг» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Економіка підприємств сфери послуг», «Стандартизація, сертифікація і метрологія».

Структура курсу

Лекція 1 (2 год.)	Стратегія сталого розвитку як основа екологічного управління підприємств	Практичне заняття 1 (2 год.)	Стратегія сталого розвитку як основа екологічного управління підприємств	Самостійна робота	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу
Лекція 2 (2 год.)	Сутність і значення екологічного управління				
Лекція 3 (2 год.)	Нормативно-правова база екологічного управління	Практичне заняття 2 (2 год.)	Екологічна відповідальність за порушення природоохоронного законодавства		Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції
Лекція 4 (4 год.)	Стандарти екологічного управління	Практичне заняття 3 (2 год.)	Стандарти екологічного управління		
Лекція 5 (2 год.)	Екологічне маркування	Практичне заняття 4 (2 год.)	Екологічне маркування та процедура екологічного аудиту		Опрацювання законодавчих та нормативних документів
Лекція 6 (2 год.)	Екологічний аудит та експертиза				
Лекція 7 (4 год.)	Система екологічного управління (менеджменту) підприємства	Практичне заняття 5 (2 год.)	Система екологічного управління (менеджменту) підприємства		Виконання індивідуальних завдань
Лекція 8 (4 год.)	Управління бізнес-процесами підприємства як умова ефективного екологічного управління	Практичне заняття 6 (2 год.)	Управління бізнес-процесами підприємства як умова ефективного екологічного управління		Підготовка до проведення контрольних заходів (здача змістових модулів, іспитів) тощо
Лекція 9 (2 год.)	Еколого-економічні аспекти функціонування підприємств	Практичне заняття 7 (2 год.)	Оцінювання еколого-економічної ефективності діяльності підприємства		
Лекція 10 (4 год.)	Оцінювання еколого-економічної ефективності діяльності підприємства				

Літературні джерела

Основна

1. Бобровський А.Л. *Екологічний менеджмент*: підручник. Суми Університетська книга 2009. 586 с.
2. *Екологічний менеджмент і аудит*: Навчальний посібник / С.М. Літвак, С.С. Рижков, В.А. Скороходов, І.Ю. Биков, Н.В. Гурець. К. ВД «Професіонал», 2005. 112 с.
3. Кирич Н.Б., Кінаш І.А., Погайдак О.Б. *Екологічний менеджмент: еколого-економічні засади раціонального природокористування*: навч.пос. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2011. 268 с.
4. Комарницький В.М., Шевченко В.І., Єлькін С.В. *Екологічне право України*: Навч. посіб. К. ЦУЛ 2006. 224 с.
5. Кожушко Л.Ф., Скрипчук П.М. *Екологічний менеджмент*: підручник. К.: «Академія», 2007. с. 432.
6. Мельник Л.М. *Забезпечення сталого розвитку промислових підприємств засобами управління бізнес-процесами: теорія, методологія, практика*: монографія. Тернопіль, ФОП Паляниця В.А., 2018. 367 с.
7. Садовенко А., Масловська Л., Середа В., Тимочко Т. *Сталий розвиток суспільства*: навчальний посібник. 2 вид. К.; 2011. 392 с.
8. *Словник – довідник з екології*: навч.-метод. посіб. / уклад. О.Г. Лановенко, О.О. Остапішина. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2013. С. 160.
9. *Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти*. Посібник / С.В. Берзіна, І.І. Ярьєковська та ін. К: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.
10. Хільчевський В.К., Забокрицька М.Р., Кравчинський Р.Л. *Екологічна стандартизація та запобігання впливу відходів на довкілля*. К.: ВПЦ «Київський університет». 2016. 192 с.
11. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. *Екологічне управління*: Підручник для студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. Либідь 2004. 432 с.

Допоміжна

1. Андрушків Б.М. *Основи організації підприємницької діяльності або абетка для підприємця*: навчальний посібник [реком. Міністерством освіти і науки України] / Б.М. Андрушків, Ю.Я. Вовк, В.В. Гецько, П.Д. Дудкін, Н.Б. Кирич, О.Б. Погайдак, І.І. Стойко. Тернопіль: Вид. ТНТУ. 2010. 300 с. (лист МОН №1.4/18-Г-783 від 25.03.10р.).
2. *Екологічний менеджмент*: Зб. наук. пр. / За ред. В.А. Гайченка. К.: МАУП, 2006. 266 с.
3. Лук'янихін В.О. *Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком*: Монографія. Суми: ВТД «Університет. кн.», 2002. 314 с.
4. Шапоренко О.І. *Екологічний менеджмент*. Донецьк: вид-во Норд-Прес, 2004. 312 с.

Політика курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; залікове модульне тестування та опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; студентські презентації та виступи на наукових заходах; бесіди та обговорення проблемних питань, методи дискусійного характеру (дискусії), ректорська контрольна робота; робота в проблемних групах, тренінгові завдання, індивідуальні консультації, іспит.
Політика щодо консультування	Консультації протягом семестру проводяться згідно затвердженого на кафедрі графіка на початку навчального семестру.
Політика щодо перекладання	Перекладання іспиту відбувається в терміни, визначені графіком навчального процесу.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та іспитів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування – за умов дистанційної форми навчання.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом навчального процесу. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та деканатом.

Система оцінювання

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів	Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
	90-100	A	відмінно		Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
	82-89	B	добре		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
	75-81	C	добре		20	20		15	20			
	67-74	D	задовільно		Лекції №1-6	Практичне заняття №1	5	Лекції №7-10	Практичне заняття №5	5		
	60-66	E	задовільно			Практичне заняття №2	5		Практичне заняття №6	5		
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання			Практичне заняття №3	5		Практичне заняття №7	5		
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Практичне заняття №4	5		Інд. завдання/тези	5					
								25	100			